

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
TAMARA ČAPETA
της 11ης Δεκεμβρίου 2025¹

Υπόθεση C-488/24

D.V.

κατά

MB «Kigas»,

παρισταμένης της:

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba

[αίτηση του Lietuvos Aukščiausioji Teismai
(Ανωτάτου Δικαστηρίου της Λιθουανίας)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές – Υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών – Οδηγία 2011/83/ΕΕ – Οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών – Άρθρο 5 – Προσυμβατική υποχρέωση των εμπόρων να παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες – Περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης – Πληροφορίες σχετικά με τα κύρια χαρακτηριστικά της σύμβασης – Πληροφορίες σχετικά με τη συνολική τιμή υπηρεσίας – Πληροφορίες σχετικά με τους τελωνειακούς δασμούς – Οδηγία 2005/29/ΕΚ – Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές – Σύμβαση επί του Συμβολαίου για τη Διεθνή Μεταφορά Εμπορευμάτων Οδικώς (CMR) – Άρθρο 7»

I. Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά σύμβαση διεθνούς μεταφοράς αγαθών μεταξύ καταναλωτή και εμπόρου. Η εν λόγω συμφωνία είχε ως αντικείμενο τη μεταφορά ορισμένων αγαθών προσωπικής χρήσης του εν λόγω καταναλωτή από τη Νορβηγία στη Λιθουανία.

2. Οι σουηδικές τελωνειακές αρχές σταμάτησαν τον υπάλληλο του εμπόρου, ενώ εκτελούσε τη μεταφορά, κατά την είσοδό του στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και τον ενημέρωσαν ότι έπρεπε να καταβληθούν δασμοί για τα μεταφερόμενα αγαθά. Αφού κατέβαλε το ποσό, ο έμπορος ζήτησε από τον καταναλωτή την επιστροφή του καταβληθέντος ποσού. Ωστόσο, ο καταναλωτής αρνήθηκε να καταβάλει το οφειλόμενο ποσό για τους δασμούς, διότι ο έμπορος είχε παραβεί την προσυμβατική του υποχρέωση περί παροχής πληροφοριών, καθότι δεν τον ενημέρωσε για τις σχετικές τελωνειακές διαδικασίες στις οποίες υπόκειται η μεταφορά των αγαθών.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

3. Η οδηγία 2011/83/ΕΕ (στο εξής: οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών²) καθορίζει τις απαιτήσεις σχετικά με τις πληροφορίες που οι έμποροι πρέπει να παρέχουν στους καταναλωτές πριν από τη σύναψη σύμβασης, με στόχο την επίτευξη της σωστής ισορροπίας μεταξύ υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων³. Ωστόσο, το περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης ενημέρωσης δεν ορίζεται ρητά σε αυτήν και, πιο συγκεκριμένα, δεν προκύπτει σαφώς από το γράμμα της σχετικής διάταξης ποιες ακριβώς ενέργειες απαιτούνται από μέρους των εμπόρων –οι οποίοι παρέχουν υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών– προκειμένου να εκπληρώσουν την υποχρέωση αυτή.

4. Λόγω της ως άνω ασάφειας, το Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Ανώτατο Δικαστήριο της Λιθουανίας), ήτοι το αιτούν δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση, ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει εάν το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών έχει την έννοια ότι ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς σε καταναλωτή υποχρεούται να ενημερώσει τον καταναλωτή για τις τελωνειακές διαδικασίες στις οποίες υπόκειται η μεταφορά.

II. Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

5. Ο αναιρεσείων της κύριας δίκης, D.V. (αποστολέας των αγαθών και καταναλωτής), συνήψε με την «Kigas» MB (στο εξής: Kigas ή αναιρεσίβλητη), τηλεφωνικώς, προφορική συμφωνία μεταφοράς αγαθών.

6. Δυνάμει της εν λόγω σύμβασης, η Kigas, εταιρία περιορισμένης ευθύνης, συμφώνησε να μεταφέρει από τη Νορβηγία στη Λιθουανία δύο μοτοσικλέτες, ένα τετράκυκλο, δύο πλυντήρια ρούχων και δύο στεγνωτήρια, όλα ιδιοκτησίας του αναιρεσειόντος, στην τιμή των 450 ευρώ. Οι διάδικοι δεν υπέγραψαν γραπτή σύμβαση μεταφοράς ούτε συνέταξαν δελτίο αποστολής που να καθορίζει τις λεπτομέρειες της μεταφοράς.

7. Ο αναιρεσείων παρέδωσε τα αγαθά στην αναιρεσίβλητη, στη Νορβηγία, στις 16 Ιουνίου 2020. Σύμφωνα με κατάθεση μάρτυρα, κατά την παράδοση των αγαθών, υπάλληλος της αναιρεσίβλητης ρώτησε τον αναιρεσειόντα εάν τα αγαθά υπέκειντο σε τελωνειακές διατυπώσεις, αλλά ο αναιρεσείων εξήγησε ότι η μεταφορά των αγαθών αφορούσε προσωπικά τον ίδιο.

8. Στις 17 Ιουνίου 2020 Σουηδοί τελωνειακοί υπάλληλοι σταμάτησαν τον υπάλληλο της αναιρεσίβλητης, ενώ εκτελούσε τη μεταφορά, στα σύνορα μεταξύ Νορβηγίας και Σουηδίας, όπου, μετά από σχετικό έλεγχο, αποφασίστηκε ότι τα αγαθά έπρεπε να δηλωθούν στο τελωνείο κατά την είσοδό τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά την ίδια ημερομηνία, καταρτίστηκε τελωνειακή διασάφηση με την οποία επιβλήθηκαν δασμοί ύψους 40 899 σουηδικών κορονών (SEK) (3 890,59 ευρώ) επί των μεταφερόμενων αγαθών, τους οποίους κατέβαλε η αναιρεσίβλητη.

9. Στις 18 Ιουνίου 2020 η αναιρεσίβλητη εξέδωσε τιμολόγιο προς τον αναιρεσειόντα για ποσό 4 340,59 ευρώ (450 ευρώ για την υπηρεσία μεταφοράς και 3 890,59 ευρώ για τους δασμούς που επιβλήθηκαν από τις σουηδικές τελωνειακές αρχές επί των αγαθών).

² Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2011, L 304, σ. 64).

³ Βλ. αιτιολογική σκέψη 4 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

10. Στις 20 Ιουνίου 2020 ο μεταφορέας παρέδωσε στη συμφωνημένη διεύθυνση στη Λιθουανία όλα τα αγαθά, με εξαίρεση μία από τις μοτοσικλέτες του αναιρεσείοντος. Η αναιρεσίβλητη ενημέρωσε στη συνέχεια τον αναιρεσείοντα ότι θα παρέδιδε την εν λόγω μοτοσικλέτα κατά την εξόφληση του τιμολογίου.

11. Κατόπιν τούτου, ο αναιρεσείων άσκησε αγωγή κατά της αναιρεσίβλητης ενώπιον του Kauno apylinkės teismas (πρωτοδικείου Καυνας, Λιθουανία) με την οποία ζήτησε: i) να κηρυχθεί άκυρο το τιμολόγιο της 18ης Ιουνίου 2020 που εκδόθηκε από την αναιρεσίβλητη, να αναγνωριστεί ότι ο ίδιος δεν υποχρεούται να καταβάλει τους δασμούς που αναγράφονται σε αυτό, καθώς και να υποχρεωθεί η αναιρεσίβλητη να εκδώσει νέο τιμολόγιο στο οποίο να αναγράφεται μόνο χρέωση υπηρεσιών ύψους 450 ευρώ· και ii) να υποχρεωθεί η αναιρεσίβλητη να επιστρέψει αμέσως στον αναιρεσείοντα τη μοτοσικλέτα.

12. Η αναιρεσίβλητη άσκησε ανταγωγή ενώπιον του ως άνω δικαστηρίου, ζητώντας: i) να υποχρεωθεί ο αναιρεσείων να καταβάλει 450 ευρώ για τη μεταφορά των αγαθών· και ii) να επιδικαστεί υπέρ της ιδίας αποζημίωση ύψους 3 876,76 ευρώ.

13. Ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, ο αναιρεσείων υποστήριξε ότι η αναιρεσίβλητη δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή της, βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, να του παράσχει τις αναγκαίες πληροφορίες πριν από τη σύναψη της σύμβασης.

14. Η εν λόγω διάταξη ορίζει την υποχρέωση παροχής πληροφοριών για συμβάσεις άλλες από τις συναπτόμενες εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος. Μολονότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης σύμβαση συνήφθη τηλεφωνικώς και, ως εκ τούτου, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως σύμβαση εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο επιβεβαίωσε, στην απάντησή του προς αίτημα παροχής πληροφοριών που υπέβαλε το Δικαστήριο, ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης σύμβαση πρέπει να θεωρείται σύμβαση άλλη από τη συναπτόμενη εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος και ότι, ως εκ τούτου, διέπεται από το άρθρο 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών και όχι από το άρθρο 6 αυτής.

15. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών ορίζει τα εξής:

«1. Πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση άλλη από τη συναπτόμενη εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος, ή με οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφορά, ο έμπορος παρέχει στον καταναλωτή τις ακόλουθες πληροφορίες με ευκρινή και κατανοητό τρόπο, εάν οι εν λόγω πληροφορίες δεν είναι ήδη εμφανείς από τις περιστάσεις:

α) τα κύρια χαρακτηριστικά των αγαθών ή των υπηρεσιών, στον βαθμό που ενδείκνυται σε σχέση με το μέσο και τα αγαθά ή τις υπηρεσίες·

[...]

γ) τη συνολική τιμή των αγαθών ή των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των φόρων, ή αν, λόγω της φύσεως των αγαθών ή των υπηρεσιών, η τιμή δεν μπορεί ευλόγως να καθοριστεί εκ των προτέρων, τον τρόπο με τον οποίο πρόκειται να υπολογιστεί η τιμή και, κατά περίπτωση, όλες τις πρόσθετες επιβαρύνσεις αποστολής, παράδοσης ή ταχυδρομείου ή, όταν αυτές οι επιβαρύνσεις δεν μπορούν ευλόγως να υπολογιστούν εκ των προτέρων, το γεγονός ότι μπορεί να απαιτηθούν τέτοιες πρόσθετες επιβαρύνσεις».

16. Βάσει των εν λόγω διατάξεων, ο αναιρεσείων ισχυρίστηκε ότι, καθόσον η αναιρεσίβλητη δεν του παρέσχε τις σχετικές πληροφορίες για τους τελωνειακούς δασμούς, παρέβη την υποχρέωση της βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών. Ο αναιρεσείων υποστήριξε ότι, λόγω της ως άνω παράβασης, δεν υποχρεούται να καταβάλει τους τελωνειακούς δασμούς.

17. Η αναιρεσίβλητη, αντιθέτως, υποστήριξε ότι δεν είχε υποχρέωση, βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, να παράσχει στον αναιρεσείοντα πληροφορίες σχετικά με τους τελωνειακούς δασμούς ή τα έγγραφα που είναι απαραίτητα για τις τελωνειακές διαδικασίες. Επικουρικώς, η αναιρεσίβλητη υποστήριξε ότι, στην πραγματικότητα, σύμφωνα με το άρθρο 11 της Σύμβασης CMR⁴, ήταν υποχρέωση του αναιρεσείοντος, υπό την ιδιότητά του ως αποστολέα, να παράσχει στον μεταφορέα τις σχετικές πληροφορίες για τα τελωνεία.

18. Το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, της Σύμβασης CMR ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Διά τους σκοπούς των τελωνειακών και λοιπών διατυπώσεων αι οποίαι δέον να συμπληρωθούν προ της παραδόσεως των εμπορευμάτων, ο αποστολεύς θα προσαρτά τα απαραίτητα έγγραφα εις το δελτίον παραδόσεως ή θα θέτη ταύτα εις την διάθεσιν του μεταφορέως και θα παρέχη προς αυτόν πάσαν πληροφορίαν την οποίαν έχει ανάγκην.

2. Ο μεταφορέας δεν θα έχη υποχρέωσιν να ερευνά είτε την ακρίβειαν ή επάρκειαν των τοιούτων εγγράφων και πληροφοριών. Ο αποστολεύς θα ευθύνεται έναντι του μεταφορέως δι' οιανδήποτε ζημίαν προκαλουμένην λόγω ελλείψεως, ανακριβείας ή αταξίας των τοιούτων εγγράφων και πληροφοριών, πλην της περιπτώσεως εσφαλμένης τινός πράξεως ή αμελείας εκ μέρους του μεταφορέως.»

19. Με απόφαση της 17ης Μαΐου 2023, το Kauno apylinkės teismas (πρωτοδικείο Kaunas) έκανε εν μέρει μόνον δεκτή την αγωγή του αναιρεσείοντος ενώ έκανε δεκτή στο σύνολό της την ανταγωγή, διατάσσοντας την αναιρεσίβλητη να επιστρέψει τη μοτοσυκλέτα στον αναιρεσείοντα και διατάσσοντας επίσης τον αναιρεσείοντα να καταβάλει στην αναιρεσίβλητη 450 ευρώ για τη μεταφορά των αγαθών και 3 876,76 ευρώ ως αποζημίωση.

20. Κατά της ως άνω απόφασης ασκήθηκε στη συνέχεια έφεση ενώπιον του Kauno apygardos teismas (περιφερειακού δικαστηρίου Kaunas, Λιθουανία), το οποίο, με απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2023, επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση.

21. Τα εν λόγω δικαστήρια έκριναν ότι εν προκειμένω έχουν εφαρμογή τόσο οι διατάξεις του Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (λιθουανικού αστικού κώδικα) που διέπουν τις συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές όσο και οι διατάξεις της Σύμβασης CMR. Τα ως άνω δικαστήρια εκτιμούν περαιτέρω ότι, σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ της εθνικής νομοθεσίας που διέπει τις σχέσεις με τους καταναλωτές και του κανόνα που προβλέπεται στο άρθρο 11 της Σύμβασης CMR, θα πρέπει να υπερισχύσει ο δεύτερος. Τα εν λόγω δικαστήρια, βάσει της ανωτέρω συλλογιστικής και καθότι συμφωνούσαν με την αναιρεσίβλητη, έκριναν ότι ο αναιρεσείων, ως αποστολέας των αγαθών, δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του να παράσχει στην αναιρεσίβλητη τα αναγκαία έγγραφα και τις αναγκαίες πληροφορίες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων και ότι, ως εκ τούτου, ήταν υποχρεωμένος να καλύψει τις δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνθηκε η αναιρεσίβλητη για την καταβολή των τελωνειακών δασμών.

⁴ Σύμβαση επί του Συμβολαίου για τη Διεθνή Μεταφορά Εμπορευμάτων Οδικώς, που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 19 Μαΐου 1956 (στο εξής: Σύμβαση CMR).

22. Κατόπιν της απόφασης του *Kauno apygardos teismas* (περιφερειακού δικαστηρίου *Kaunas*), ο αναιρεσείων κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου στην υπό κρίση υπόθεση.

23. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινισθεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών έχει την έννοια ότι ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς σε καταναλωτή υποχρεούται να ενημερώσει τον καταναλωτή για τις τελωνειακές διαδικασίες στις οποίες υπόκειται η μεταφορά.

24. Σε περίπτωση που υφίσταται τέτοια υποχρέωση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί η έκταση και το περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν απαιτείται από τον έμπορο, βάσει της εν λόγω υποχρέωσης παροχής πληροφοριών, i) να επισημάνει στον καταναλωτή ποια είναι τα συγκεκριμένα έγγραφα που πρέπει να προσκομιστούν στις τελωνειακές αρχές και ii) να υπολογίσει τα συγκεκριμένα ποσά των τελωνειακών δασμών και να ενημερώσει τον καταναλωτή για τα ποσά αυτά ή αν αρκεί απλώς να ενημερώσει τον καταναλωτή για την *πιθανότητα* επιβολής δασμών.

25. Παρά το γεγονός ότι η αναιρεσίβλητη είναι επαγγελματίας στον τομέα της διεθνούς μεταφοράς αγαθών, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας η επιβολή σε αυτήν της υποχρέωσης να διερευνήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά καθενός από τα αγαθά που της παραδίδονται για μεταφορά και τις απαιτήσεις που ισχύουν για κάθε μεταφορά, προκειμένου να υπολογίσει τους εφαρμοστέους τελωνειακούς δασμούς.

26. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η απάντηση στο ερώτημα σχετικά με την έκταση και το περιεχόμενο της υποχρέωσης του εμπόρου να παράσχει πληροφόρηση στον καταναλωτή ως προς τις τελωνειακές διαδικασίες κατά τις διεθνείς μεταφορές, σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, θα του παράσχει τη δυνατότητα να προσδιορίσει ποιος από τους διαδίκους της κύριας δίκης πρέπει να υποστεί τις δυσμενείς συνέπειες της ανώμαλης διεκπεραίωσης των τελωνειακών διατυπώσεων και, συνακόλουθα, να αποφασίσει ποιος από τους διαδίκους θα επιβαρυνθεί με το κόστος των δασμών που κατέβαλε η αναιρεσίβλητη κατά τη μεταφορά.

27. Υπό τις συνθήκες αυτές, το *Lietuvos Aukščiausiasis Teismas* (Ανώτατο Δικαστήριο της Λιθουανίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της [οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών], το οποίο υποχρεώνει τον έμπορο να παρέχει στον καταναλωτή πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά της οικείας υπηρεσίας, την έννοια ότι ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών, με λήπτη της υπηρεσίας έναν καταναλωτή, υποχρεούται να ενημερώσει τον καταναλωτή για τις τελωνειακές διαδικασίες στις οποίες υπόκειται η μεταφορά; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αρκεί να δηλώσει ο έμπορος ότι ο αποστολέας (καταναλωτής) επιλαμβάνεται των εγγράφων που είναι απαραίτητα για τις τελωνειακές διαδικασίες και καταβάλλει τους τελωνειακούς δασμούς ή πρέπει επίσης να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες (κατάλογο) σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που πρέπει να προσκομιστούν στις τελωνειακές αρχές καθώς και σχετικά με τους εφαρμοστέους συντελεστές (ποσά) των τελωνειακών δασμών;

- 2) Συνεπάγεται η υποχρέωση του εμπόρου, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της [οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών], να παράσχει στον καταναλωτή πληροφορίες σχετικά με την τιμή των αγαθών ή των υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των φόρων, ή, εάν, λόγω της φύσης των αγαθών ή των υπηρεσιών, η τιμή δεν μπορεί ευλόγως να καθοριστεί εκ των προτέρων, σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρόκειται να υπολογιστεί η τιμή και, κατά περίπτωση, σχετικά με όλες τις πρόσθετες επιβαρύνσεις αποστολής, παράδοσης ή ταχυδρομείου ή, όταν αυτές οι επιβαρύνσεις δεν μπορούν ευλόγως να υπολογιστούν εκ των προτέρων, σχετικά με το γεγονός ότι μπορεί να απαιτηθούν τέτοιες πρόσθετες επιβαρύνσεις, την υποχρέωση για τον έμπορο που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών να ενημερώσει τον καταναλωτή για τους τελωνειακούς δασμούς (συντελεστές και ποσά των δασμών) που ισχύουν επί της συγκεκριμένης μεταφοράς;»

28. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ενώπιον του Δικαστηρίου η Τσεχική και η Λιθουανική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

29. Το Δικαστήριο αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 76, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του, να αποφανθεί χωρίς επ' ακροατηρίου συζήτηση.

III. Ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις επί των υποβληθέντων προδικαστικών ερωτημάτων

30. Τα δύο ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου θα πρέπει να εξεταστούν από κοινού. Με τα ερωτήματά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν η υποχρέωση των εμπόρων, βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, να ενημερώνουν τους καταναλωτές για τα κύρια χαρακτηριστικά των παρεχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών (άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α') και τη συνολική τιμή των αγαθών ή των υπηρεσιών (άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο, γ') έχει την έννοια ότι περιλαμβάνει την υποχρέωση των εμπόρων να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις τελωνειακές διαδικασίες στις οποίες ενδέχεται να υπόκεινται τα εν λόγω αγαθά ή η εν λόγω υπηρεσία και, εάν ναι, πόσο λεπτομερείς πρέπει να είναι αυτές οι πληροφορίες.

31. Ως εισαγωγή και πριν αναλυθούν τα ως άνω προδικαστικά ερωτήματα, εκτιμώ ότι είναι χρήσιμο να παραθέσω το πλαίσιο, πρώτον, σχετικά με την επιβολή τελωνειακών δασμών επί των αγαθών που εισέρχονται στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη Νορβηγία (μέρος Β) και, δεύτερον, σχετικά με την επιρροή που ασκεί το άρθρο 11 της Σύμβασης CMR στην υπό κρίση υπόθεση (μέρος Γ).

32. Στη συνέχεια, τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα θα εξεταστούν σε δύο στάδια.

33. Πρώτον, θα εξετάσω εάν οι τελωνειακές διαδικασίες μπορούν ευλόγως να θεωρηθούν ως ένα από τα «κύρια χαρακτηριστικά», κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, μιας υπηρεσίας διεθνούς μεταφοράς αγαθών. Βάσει της ανάλυσης αυτής, θα καταλήξω στο συμπέρασμα ότι η έννοια των «κύριων χαρακτηριστικών», στο πλαίσιο μιας σύμβασης διεθνούς μεταφοράς αγαθών, πρέπει να ερμηνεύεται ως περιλαμβάνουσα τελωνειακές διαδικασίες και, ως εκ τούτου, ως επιβάλλουσα σε

έμπορο που παρέχει μια τέτοια υπηρεσία την υποχρέωση να ενημερώνει τον καταναλωτή πριν από τη σύναψη της σύμβασης ότι τα μεταφερόμενα αγαθά *μπορεί* να υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς (μέρος Δ).

34. Δεύτερον, θα αναλύσω το περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης. Πιο συγκεκριμένα, θα εξετάσω εάν απαιτείται από τον έμπορο, βάσει της υποχρέωσης αυτής, να παρέχει στον καταναλωτή λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που πρέπει να προσκομιστούν για τις τελωνειακές διαδικασίες, καθώς και τους συγκεκριμένους συντελεστές και τα ποσά των τελωνειακών δασμών για τον υπολογισμό του συνολικού ποσού των δασμών για κάθε μεταφορά (μέρος Ε).

Β. Πλαίσιο των τελωνειακών διαδικασιών στην υπό κρίση υπόθεση

35. Μολονότι η Νορβηγία είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), εντούτοις, δεν είναι μέλος της Τελωνειακής Ένωσης της ΕΕ. Η Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (στο εξής: συμφωνία για τον ΕΟΧ) επεκτείνει την εσωτερική αγορά της Ένωσης στη Νορβηγία διασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που συμμορφώνονται με τους κανονισμούς της Ένωσης για τα προϊόντα⁵, ωστόσο, δεν καταργεί τα τελωνειακά σύνορα ή τις τελωνειακές διατυπώσεις μεταξύ της Νορβηγίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁵.

36. Συνεπώς, όλα τα εμπορεύματα που μεταφέρονται από τη Νορβηγία στο τελωνειακό έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να προσκομίζονται στο τελωνείο, στο σημείο εισόδου, και υπόκεινται σε διαδικασίες εισαγωγής και εισαγωγικούς δασμούς εκτός εάν εφαρμόζεται ειδική απαλλαγή ή προτιμησιακή μεταχείριση.

37. Βάσει της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, τα εμπορεύματα καταγωγής Νορβηγίας τα οποία συνοδεύονται από τα απαραίτητα έγγραφα που αποδεικνύουν την προτιμησιακή καταγωγή πληρούν, ενδεχομένως, τις προϋποθέσεις για αδασμολόγητη εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

38. Ωστόσο, τα εμπορεύματα που δεν κατάγονται από τη Νορβηγία ή τα εμπορεύματα για τα οποία δεν μπορεί να αποδειχθεί η προτιμησιακή καταγωγή τους εξακολουθούν να υπόκεινται στο κοινό δασμολόγιο της ΕΕ και στον ισχύοντα ΦΠΑ εισαγωγής ή στους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, ανεξαρτήτως του εάν τα εμπορεύματα μεταφέρονται για προσωπική χρήση ή στο πλαίσιο εμπορικής συναλλαγής⁶.

39. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι δεν προκύπτει σαφώς από τη διάταξη περί παραπομπής εάν τα αγαθά που μεταφέρονταν για τον αναιρεσιόντα κατάγονταν από την ΕΕ ή τη Νορβηγία ή από τρίτη χώρα και, επομένως, εάν μπορούσαν να απαλλαγούν από τους επιβαλλόμενους δασμούς.

40. Εν πάση περιπτώσει, όπως σημειώθηκε, προκειμένου ένα πρόσωπο να τύχει της ως άνω απαλλαγής, τα εμπορεύματα θα έπρεπε να συνοδεύονται, κατά την προσκόμισή τους στις τελωνειακές αρχές της Σουηδίας, από τα απαιτούμενα έγγραφα που αποδεικνύουν την καταγωγή τους. Εντούτοις, δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους της κύριας δίκης το γεγονός ότι ο αναιρεσιών (αποστολέας/καταναλωτής) δεν παρέσχε στην αναιρεσίβλητη (μεταφορέα/έμπορο) έγγραφα ή πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες. Ουδόλως αμφισβητείται περαιτέρω,

⁵ Πρβλ. συμφωνία για τον ΕΟΧ, μέρος II, κεφάλαιο 3, το οποίο επιγράφεται «Συνεργασία σε τελωνειακά θέματα και διευκόλυνση των συναλλαγών», άρθρο 21.

⁶ Πρβλ. συμφωνία για τον ΕΟΧ, μέρος II, κεφάλαιο 1, το οποίο επιγράφεται «Βασικές αρχές», άρθρα 8, παράγραφος 2, έως 10.

στην υπό κρίση υπόθεση, ότι η αναιρεσίβλητη δεν παρέσχε στον αναιρεσείοντα λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις τελωνειακές διαδικασίες και τις εφαρμοστέες απαλλαγές και προϋποθέσεις τους.

Γ. Εφαρμογή του άρθρου 11 της Σύμβασης CMR στην υπό κρίση υπόθεση

41. Πριν εξετάσω την ουσία και το περιεχόμενο της υποχρέωσης προσυμβατικής ενημέρωσης του εμπόρου σχετικά με τους τελωνειακούς δασμούς, θα παραθέσω εν συντομία τα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσίβλητη, και υποστήριξε η Τσεχική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, σχετικά με το άρθρο 11 της Σύμβασης CMR.

42. Η Τσεχική Κυβέρνηση, τασσόμενη υπέρ μιας συσταλτικής ερμηνείας της υποχρέωσης του εμπόρου να παρέχει πληροφορίες, υποστηρίζει ότι, βάσει της σύμβασης διεθνούς μεταφοράς αγαθών, η οποία δεν περιλαμβάνει υπηρεσία εκτελωνισμού (όπως φαίνεται να συμβαίνει στην υπό κρίση διαδικασία⁷), στον έμπορο ανατίθεται μόνο η μεταφορά των αγαθών και, ως εκ τούτου, δεν επιβάλλεται σε αυτόν η υποχρέωση να ενημερώσει τον καταναλωτή για τους σχετικούς τελωνειακούς δασμούς, δεδομένου ότι η ως άνω υπηρεσία δεν αποτελεί μέρος της συναφθείσας σύμβασης.

43. Προς επίρρωση του ισχυρισμού αυτού, η Τσεχική Κυβέρνηση επικαλείται το άρθρο 11 της Σύμβασης CMR, βάσει του οποίου επιβάλλεται η υποχρέωση στον αποστολέα αγαθών (ο οποίος είναι επίσης ο καταναλωτής στην παρούσα διαδικασία) να παρέχει στους εμπόρους τα απαραίτητα έγγραφα και οποιεσδήποτε άλλες πληροφορίες χρειάζεται ο έμπορος για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διαδικασιών. Προτού κριθεί κατά πόσον η εν λόγω υποχρέωση του καταναλωτή μπορεί να επηρεάσει την υποχρέωση προσυμβατικής ενημέρωσης του εμπόρου, θα πρέπει πρώτα να εξεταστεί το ζήτημα της εφαρμογής της ως άνω σύμβασης επί των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υπόθεσης.

44. Η Σύμβαση CMR αποτελεί το νομικό μέσο που διέπει τον καθορισμό της ευθύνης του μεταφορέα στη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων. Η εν λόγω σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 1, έχει εφαρμογή επί παντός συμβολαίου για τη μεταφορά εμπορευμάτων οδικώς, μέσω οχημάτων, επ' αμοιβή όταν ο τόπος παραλαβής των εμπορευμάτων και ο οριζόμενος τόπος παράδοσης, όπως καθορίζονται στο συμβόλαιο, βρίσκονται σε δύο διαφορετικές χώρες, εκ των οποίων μία τουλάχιστον είναι συμβαλλόμενο κράτος της Σύμβασης.

45. Στην υπό κρίση υπόθεση, η διαφορά αφορά σύμβαση οδικής μεταφοράς αγαθών, στην οποία ορίζεται ως τόπος παραλαβής διεύθυνση στη Νορβηγία και ως τόπος παράδοσης διεύθυνση στη Λιθουανία. Δεδομένου ότι τόσο η Νορβηγία όσο και η Λιθουανία είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης CMR⁸, τηρούνται πλήρως οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της σύμβασης, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 αυτής⁹.

⁷ Μια τέτοια υπηρεσία θα συνεπαγόταν ότι ο έμπορος ενεργεί ως εκτελωνιστής ή ως αντιπρόσωπος του καταναλωτή και αναλαμβάνει, βάσει σύμβασης, να διαπιστώσει ότι η τελωνειακή διασάφηση είναι ορθή, ότι οι δασμοί και οι φόροι προσδιορίζονται με ακρίβεια και ότι η πληρωμή πράγματι εισπράττεται, ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή διαμετακόμιση των εμπορευμάτων σε διασυνοριακό επίπεδο. Ουδόλως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής ότι υφίσταται διαφωνία μεταξύ των διαδίκων ως προς το ότι δεν συνήφθη τέτοια σύμβαση.

⁸ Βλ. *United Nations Treaty Series*, τόμος 1208, σ. 427, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XI-B-11-a&chapter=11&clang=_en.

⁹ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Μαΐου 2010, TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, σκέψεις 34 και 35 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

46. Η Σύμβαση CMR διέπει κυρίως τις υποχρεώσεις και την περιορισμένη ευθύνη του μεταφορέα στις διεθνείς οδικές μεταφορές και υποχρεώνει τον αποστολέα να προσκομίσει τα αναγκαία έγγραφα και τις αναγκαίες πληροφορίες για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων.

47. Ωστόσο, εκ προοιμίου πρέπει να σημειωθεί, όπως επεσήμανε και η Λιθουανική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, ότι η Σύμβαση CMR «επ' ουδενί καλύπτει όλα τα ζητήματα ιδιωτικού δικαίου που ανακύπτουν από σύμβαση οδικής μεταφοράς αγαθών», ούτε διέπει ζητήματα που αφορούν την προστασία των καταναλωτών (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την υποχρέωση των εμπόρων να παρέχουν πληροφορίες) όταν συνάπτεται σύμβαση μεταξύ καταναλωτή και εμπόρου¹⁰.

48. Επιπλέον, η υποχρέωση του καταναλωτή να παρέχει στον έμπορο τις πληροφορίες και τα έγγραφα που απαιτούνται για τις τελωνειακές διατυπώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 11 της Σύμβασης CMR, δεν γεννάται παρά μόνο *μετά* τη σύναψη της σύμβασης διεθνούς μεταφοράς αγαθών.

49. Επομένως, η εν λόγω μετασυμβατική υποχρέωση δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως αποκλεισμός της προσυμβατικής υποχρέωσης του εμπόρου να ενημερώνει τον καταναλωτή για τις τελωνειακές διαδικασίες που θα εφαρμοστούν και για τα έγγραφα που ο καταναλωτής ενδέχεται να πρέπει να προσκομίσει στον μεταφορέα. Τυχόν αντίθετη ερμηνεία θα αντέκειτο, κατά τη γνώμη μου, στον πρωταρχικό στόχο της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, ήτοι τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών.

50. Συνεπώς, η υποχρέωση ενός αποστολέα να προσκομίσει τα εν λόγω έγγραφα δεν γεννάται παρά μόνο μετά τη σύναψη σύμβασης και, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να επηρεάζει την προσυμβατική υποχρέωση ενός εμπόρου να παρέχει πληροφορίες.

Δ. Πρέπει οι τελωνειακοί δασμοί να θεωρούνται ως ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά σύμβασης διεθνούς οδικής μεταφοράς αγαθών;

51. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών ορίζει σαφώς ότι, πριν από τη σύναψη σύμβασης για αγαθό ή υπηρεσία, ο έμπορος οφείλει να παρέχει στον καταναλωτή όλες τις σχετικές πληροφορίες για τα κύρια χαρακτηριστικά του εν λόγω αγαθού ή της εν λόγω υπηρεσίας.

52. Στο πλαίσιο των συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η έννοια των «κύριων χαρακτηριστικών» επιδέχεται είτε συστατική ερμηνεία, ήτοι καλύπτει μόνο πληροφορίες για την έννομη σχέση της σύμβασης μεταφοράς (όπως τον τόπο παραλαβής, τον τόπο παράδοσης, το δρομολόγιο και την τιμή) αλλά όχι πληροφορίες για τις τελωνειακές διαδικασίες και τα έγγραφα που απαιτούνται για τις εν λόγω διαδικασίες, είτε διασταλτική ερμηνεία, ήτοι περιλαμβάνει και τις πληροφορίες για τις τελωνειακές διαδικασίες στις οποίες υπόκειται η μεταφορά.

53. Η υποχρέωση παροχής πληροφοριών πρέπει να νοείται στο ευρύτερο πλαίσιο των στόχων που επιδιώκει ο νομοθέτης μέσω της εν λόγω οδηγίας.

¹⁰ Πρβλ. United Nations, Commentary on the Convention of 19 May 1956 on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR), 1975 [Ηνωμένα Έθνη, Σχολιασμός της Σύμβασης της 19ης Μαΐου 1956 επί του Συμβολαίου για τη Διεθνή Μεταφορά Εμπορευμάτων Οδικώς (CMR), 1975], σ. 4, παράγραφος 9, διαθέσιμος στον δικτυακό τόπο: <https://unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2006/sc1cmr/commentary.pdf>.

54. Υπό αυτό το πρίσμα, δεδομένων των στόχων που περιγράφονται στο άρθρο 1 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, δηλαδή της συμβολής στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και της διασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, πρέπει να δοθεί ευρεία ερμηνεία στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας¹¹ και, κατά συνέπεια, στον όρο «πληροφορίες» κατά την έννοια του άρθρου 5 αυτής.

55. Ενώ υπάρχει περιορισμένη νομολογία του Δικαστηρίου που αφορά το περιεχόμενο της υποχρέωσης ενημέρωσης βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, φρονώ ότι από την ερμηνεία του Δικαστηρίου σχετικά με το τι μπορεί να συνιστά παραπλανητική παράλειψη όσον αφορά τις ουσιώδεις πληροφορίες που πρέπει να παρέχει ο έμπορος στον καταναλωτή πριν από τη σύναψη σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές¹², μπορούν να αντληθούν χρήσιμες οδηγίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το Δικαστήριο θα πρέπει να ερμηνεύσει το περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης.

56. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι έννοιες που ορίζονται στην οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών και στην οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές θα πρέπει, κατά το μέτρο του δυνατού, να ερμηνεύονται με τον ίδιο τρόπο, δεδομένου ότι αμφότερες οι οδηγίες βασίζονται στο άρθρο 114 ΣΛΕΕ και επιδιώκουν να συμβάλουν στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να διασφαλίσουν υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών εντός του νομοθετικού, κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου το οποίο καλύπτουν¹³.

57. Συνεπώς, το Δικαστήριο μπορεί να χρησιμοποιήσει την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και τη νομολογία που αναπτύχθηκε βάσει αυτής ως οδηγό για την ερμηνεία της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών και, ειδικότερα, ως βάση για να διαπιστώσει εάν ο νομοθέτης της Ένωσης σκόπευε να συμπεριλάβει, στην υποχρέωση παροχής πληροφοριών που θεσπίζεται βάσει του άρθρου 5 της δεύτερης οδηγίας, και εκείνη που αφορά τις τελωνειακές διαδικασίες στο πλαίσιο συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών.

58. Από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, καθώς και από τη νομολογία που αναπτύχθηκε βάσει αυτού¹⁴, προκύπτει ότι οι πληροφορίες που ο έμπορος υποχρεούται να παράσχει σε καταναλωτή πριν από τη σύναψη σύμβασης είναι όλες οι *ουσιώδεις πληροφορίες* τις οποίες χρειάζεται ο μέσος καταναλωτής, ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο,

¹¹ Βλ. απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, Tiketa (C-536/20, EU:C:2022:112, σκέψη 30).

¹² Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2005, L 149, σ. 22, στο εξής: οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές).

¹³ Βλ., ως προς τον όρο «έμπορος/εμπορευόμενος» που χρησιμοποιείται σε αμφότερες τις οδηγίες, απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, Tiketa (C-536/20, EU:C:2022:112, σκέψη 29). Η ως άνω ερμηνεία και εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών συνάδει επίσης με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας, στις οποίες επισημαίνεται ότι ο νομοθέτης της Ένωσης στηρίχθηκε στη νομολογία που αναπτύχθηκε βάσει της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές κατά την κατάρτιση της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών. Πρβλ. ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές για την ερμηνεία και την εφαρμογή της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών (ΕΕ 2021/С 525, σ. 1, στο εξής: ανακοίνωση της Επιτροπής), στο σημείο 1.1, το οποίο επιγράφεται «Οι έννοιες του “εμπόρου” και του “καταναλωτή”».

¹⁴ Στις κατευθυντήριες γραμμές της για την εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά την επιλογή των κύριων χαρακτηριστικών που πρέπει να γνωστοποιούνται στον καταναλωτή, οι έμποροι θα πρέπει να εφαρμόζουν την ίδια προσέγγιση όπως και για τους σκοπούς του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας για τις αθέμιτες καταναλωτικές πρακτικές, δηλαδή να ενημερώνουν τον καταναλωτή για τα χαρακτηριστικά που αυτός χρειάζεται για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής. Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής στο σημείο 3.2, το οποίο επιγράφεται «Κοινές απαιτήσεις για τις συμβάσεις εντός εμπορικού καταστήματος και τις συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος/εξ αποστάσεως συμβάσεις».

για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής, εφόσον η παράλειψη των εν λόγω πληροφοριών οδηγεί ή ενδέχεται να οδηγήσει τον μέσο καταναλωτή να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε¹⁵.

59. Ως εκ τούτου, η μη παροχή από τον έμπορο στον καταναλωτή πληροφοριών που πιθανώς θα είχαν οδηγήσει τον καταναλωτή να λάβει διαφορετική απόφαση συναλλαγής εάν του είχαν παρασχεθεί αποτελεί παράλειψη η οποία συνιστά παράβαση της υποχρέωσης του εμπορίου βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

60. Έχω τη γνώμη ότι το κριτήριο στην υπό κρίση υπόθεση, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών έχει την έννοια ότι ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς σε καταναλωτή έχει την υποχρέωση να ενημερώσει τον καταναλωτή για τις εφαρμοστέες τελωνειακές διαδικασίες, είναι το κατά πόσον ο καταναλωτής –εάν ενημερωνόταν για τις σχετικές τελωνειακές διαδικασίες– θα ελάμβανε πιθανότατα διαφορετική απόφαση συναλλαγής.

61. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι τελωνειακοί δασμοί μπορούν να αυξήσουν σημαντικά το συνολικό κόστος μιας διεθνούς μεταφοράς, όπως συνέβη στην υπό κρίση υπόθεση¹⁶, φρονώ ότι μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι τελωνειακοί δασμοί έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα για τους καταναλωτές και, ως εκ τούτου, είναι πιθανό να τους αποθαρρύνουν από τη σύναψη συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς.

62. Επιπλέον, το τι συνιστά τα «κύρια χαρακτηριστικά» μιας σύμβασης βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, προκειμένου να καθοριστεί ποιες προσυμβατικές πληροφορίες πρέπει να παρέχει ο έμπορος στον καταναλωτή, θα εξαρτηθεί αναπόφευκτα από το συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο συνάπτεται η συμφωνία¹⁷. Λαμβανομένου υπόψη του διασυννοριακού χαρακτήρα των συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών και του γεγονότος ότι τα αγαθά αυτά υπόκεινται συνήθως σε τελωνειακούς δασμούς, μπορεί ευλόγως να συναχθεί ότι οι εν λόγω τελωνειακοί δασμοί αποτελούν ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των συμβάσεων αυτού του είδους.

63. Επιπλέον, το γεγονός ότι η Σύμβαση CMR, η οποία διέπει συμβόλαια για τη διεθνή μεταφορά εμπορευμάτων, περιέχει ειδικές διατάξεις για τις υποχρεώσεις σχετικά με τις τελωνειακές διαδικασίες ενισχύει περαιτέρω το επιχείρημα ότι οι εν λόγω διαδικασίες εμπίπτουν στα «κύρια χαρακτηριστικά» των συμβάσεων αυτού του είδους, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

64. Συνεπώς, υπό το πρίσμα του ιδιαίτερου χαρακτήρα των συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών, καθώς και των στόχων που επιδιώκει η οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών, φρονώ ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας έχει την έννοια ότι ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς σε καταναλωτή έχει την υποχρέωση να ενημερώσει τον καταναλωτή ότι τα μεταφερόμενα αγαθά *μπορεί* να υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς.

¹⁵ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2025, NEW Niederrhein Energie und Wasser (C-518/23, στο εξής: απόφαση NEW Niederrhein Energie, EU:C:2025:35, σκέψη 32).

¹⁶ Στην υπό κρίση υπόθεση, οι τελωνειακοί δασμοί οδήγησαν σε συνολικό κόστος που ισοδυναμεί σχεδόν με 10 φορές την τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας (σύνολο 4 340,59 ευρώ έναντι 450 ευρώ για την υπηρεσία μεταφοράς).

¹⁷ Βλ., κατ' αναλογία και σχετικά με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, Amazon EU (C-649/17, EU:C:2019:576, σκέψη 37).

E. Πόσο λεπτομερείς πρέπει όμως να είναι αυτές οι πληροφορίες;

65. Εφόσον διαπιστώνεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών έχει την έννοια ότι επιβάλλει γενική υποχρέωση στους εμπόρους να ενημερώνουν τον καταναλωτή για το ενδεχόμενο ύπαρξης τελωνειακών διαδικασιών κατά τη διάρκεια διασυνοριακής μεταφοράς αγαθών, είναι πλέον αναγκαίο να εξεταστεί το περιεχόμενο αυτής της συγκεκριμένης υποχρέωσης ενημέρωσης, ιδίως δε να εκτιμηθεί εάν απαιτείται από τον έμπορο, βάσει της εν λόγω υποχρέωσης, να παρέχει i) λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα απαιτούμενα έγγραφα (άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α') και ii) λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους συντελεστές και τα ποσά των τελωνειακών δασμών στους οποίους υπόκειται η μεταφορά, προκειμένου να υπολογιστεί η συνολική τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας (άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ'), ή εάν αρκεί οι πληροφορίες να έχουν γενικότερο χαρακτήρα.

66. Όσον αφορά το περιεχόμενο της υποχρέωσης ενημέρωσης του εμπόρου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν αρκεί ο έμπορος, κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσης του να ενημερώσει τον καταναλωτή ότι τα μεταφερόμενα αγαθά ενδέχεται να υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς, να δηλώσει ότι ο αποστολέας (ο καταναλωτής) επιλαμβάνεται των εγγράφων που είναι απαραίτητα για τις τελωνειακές διαδικασίες ή εάν ο έμπορος πρέπει να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες (όπως κατάλογο) σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που πρέπει να προσκομιστούν στις τελωνειακές αρχές.

67. Φρονώ ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό θα εξαρτηθεί τελικά από τη συγκεκριμένη υπηρεσία που προσφέρει ο έμπορος και, ειδικότερα, από το εάν η σύμβαση περιλαμβάνει υπηρεσία εκτελωνισμού, κατά την οποία ο έμπορος συμφωνεί να ενεργεί για λογαριασμό του καταναλωτή για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διαδικασιών.

68. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με την προσυμβατική του υποχρέωση να παρέχει στον καταναλωτή όλες τις σχετικές πληροφορίες για τα κύρια χαρακτηριστικά μιας υπηρεσίας, ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών οφείλει να ενημερώσει τον καταναλωτή εάν προσφέρεται ή όχι η ως άνω υπηρεσία εκτελωνισμού στο πλαίσιο της σύμβασης που συνάπτεται και, κατά συνέπεια, ποιος θα είναι υπεύθυνος να επιληφθεί των εγγράφων που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων, δηλαδή αν θα είναι υπεύθυνος ο έμπορος (εάν η σύμβαση περιλαμβάνει υπηρεσία εκτελωνισμού) ή ο καταναλωτής (εάν η σύμβαση δεν περιλαμβάνει υπηρεσία εκτελωνισμού).

69. Κατά τη γνώμη μου, μόνο με τη λήψη των ως άνω πληροφοριών ο καταναλωτής θα είναι σε θέση να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής, καθώς οι πληροφορίες αυτές θα του επιτρέψουν να αποφασίσει εάν προτιμά είτε να διεκπεραιώσει ο ίδιος τις τελωνειακές διατυπώσεις είτε να συνάψει σύμβαση με έμπορο που παρέχει μια τέτοια υπηρεσία.

1. Περιεχόμενο της υποχρέωσης ενημέρωσης την οποία υπέχουν οι έμποροι που προσφέρουν υπηρεσία εκτελωνισμού

70. Οι έμποροι που παρέχουν υπηρεσίες διεθνούς μεταφοράς αγαθών δύνανται, στο πλαίσιο της αντίστοιχης σύμβασης, να προσφέρουν υπηρεσίες εκτελωνισμού, βάσει των οποίων ο έμπορος αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενεργεί ως τελωνειακός αντιπρόσωπος του καταναλωτή ενώπιον των τελωνειακών αρχών.

71. Μια τέτοια σύμβαση προβλέπει ότι ο έμπορος ενεργεί για λογαριασμό του καταναλωτή στις συναλλαγές του με τις τελωνειακές αρχές, διενεργεί τις πράξεις και τις διατυπώσεις που απαιτούνται βάσει της τελωνειακής νομοθεσίας και διασφαλίζει ότι οι διαδικασίες τηρούνται και η πληρωμή πράγματι εισπράττεται, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη διασυνοριακή διαμετακόμιση των αγαθών¹⁸.

72. Σε περίπτωση που μια σύμβαση διεθνούς μεταφοράς αγαθών περιλαμβάνει υπηρεσία εκτελωνισμού, ο έμπορος είναι, κατά τη γνώμη μου, υποχρεωμένος να παρέχει στον καταναλωτή λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που είναι απαραίτητα για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων. Οι πληροφορίες αυτές αποτελούν, κατ' ανάγκη, μέρος της παρεχόμενης υπηρεσίας και, ως εκ τούτου, εμπίπτουν στο περιεχόμενο της υποχρέωσης προσυμβατικής ενημέρωσης την οποία υπέχει ο έμπορος βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

73. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας δημιουργεί σημαντική υποχρέωση για τους εμπόρους όσον αφορά την ενημέρωση ενός εν δυνάμει καταναλωτή για τη συνολική τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας. Βάσει της άνω διάταξης, δεν απαιτείται απλώς από τον έμπορο να ενημερώνει, ει δυνατόν, τον καταναλωτή για τη συνολική τιμή των αγαθών συμπεριλαμβανομένων των φόρων, καθώς και για τυχόν πρόσθετες χρεώσεις, αλλά προβλέπεται περαιτέρω ότι, ακόμη και αν ο έμπορος δεν είναι σε θέση να καθορίσει τη συνολική τιμή πριν από τη σύναψη της σύμβασης, οφείλει, εντούτοις, να ενημερώσει τον καταναλωτή για τον τρόπο με τον οποίο θα υπολογιστεί η συνολική τιμή.

74. Όταν ο έμπορος συμφωνεί, στο πλαίσιο της υπηρεσίας διεθνούς μεταφοράς που παρέχει, να ενεργεί για λογαριασμό του καταναλωτή ως τελωνειακός αντιπρόσωπος, τότε οφείλει να συμπεριλάβει την τιμή της ως άνω υπηρεσίας στις πληροφορίες που παρέχει στον καταναλωτή για τη συνολική τιμή της σύμβασης, ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής.

75. Ωστόσο, στο πλαίσιο των συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών δεν θα είναι πάντα δυνατό για έναν έμπορο να υπολογίσει το συνολικό κόστος της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των τελωνειακών δασμών, δεδομένου ότι το ακριβές κόστος των ίδιων των τελωνειακών δασμών δεν μπορεί ευλόγως να καθορισθεί πάντα εκ των προτέρων, και πιθανότατα θα εξαρτάται από διάφορους παράγοντες¹⁹.

76. Εντούτοις, οι πληροφορίες σχετικά με τους συντελεστές και τα ποσά που ισχύουν για τους τελωνειακούς δασμούς, καθώς και η εφαρμογή των διάφορων αυτών παραγόντων, εμπίπτουν στον «τρόπο με τον οποίο πρόκειται να υπολογιστεί η τιμή» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών και, ως εκ τούτου, συνιστούν ουσιώδεις πληροφορίες τις οποίες χρειάζεται ο μέσος καταναλωτής για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής²⁰.

¹⁸ Βλ., σχετικά με τους τελωνειακούς αντιπροσώπους, άρθρο 5, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΕ) 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 2013, L 269, σ. 1· στο εξής: ΕΤΚ), καθώς και το άρθρο 18 αυτού.

¹⁹ Σχετικά με τους τελωνειακούς δασμούς, υπάρχουν τρεις γενικοί παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των δασμών που πρέπει να καταβληθούν κατά την εισαγωγή αγαθών: η αξία των εμπορευμάτων, η δασμολογική ταξινόμηση των εμπορευμάτων και η καταγωγή των εμπορευμάτων. Για γενικές πληροφορίες σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν το ύψος των δασμών, βλ. τον ιστότοπο της Επιτροπής για τον υπολογισμό των τελωνειακών δασμών, ο οποίος είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/calculation-customs-duties_en.

²⁰ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση NEW Niederrhein Energie (σκέψη 31).

77. Συνεπώς, η υποχρέωση ενός εμπόρου –ο οποίος παρέχει υπηρεσία εκτελωνισμού στο πλαίσιο σύμβασης διεθνούς μεταφοράς αγαθών– να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη συνολική τιμή μιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των φόρων και τυχόν πρόσθετων επιβαρύνσεων, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', μπορεί να εκπληρωθεί από τον έμπορο με το να ενημερώσει τον καταναλωτή, πριν από την κατάρτιση της σύμβασης, ότι θα απαιτηθούν τελωνειακοί δασμοί και με το να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους συντελεστές και τα ποσά των δασμών στα οποία υπόκειται η συγκεκριμένη μεταφορά, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τους γενικούς παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν το συνολικό κόστος αυτών των δασμών (όπως η αξία ή η καταγωγή των μεταφερόμενων αγαθών) ή άλλους μεταβλητούς παράγοντες πέραν του ελέγχου του εμπόρου²¹.

78. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών έχει την έννοια ότι ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία εκτελωνισμού σε καταναλωτή, στο πλαίσιο υπηρεσίας διεθνούς μεταφοράς αγαθών, υποχρεούται να ενημερώνει τον καταναλωτή για τις τελωνειακές διαδικασίες στις οποίες υπόκειται η διεθνής μεταφορά. Η υποχρέωση αυτή συνεπάγεται την υποχρέωση παροχής λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που είναι απαραίτητα για τις τελωνειακές διατυπώσεις, καθώς και λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τους ειδικούς συντελεστές και τα ποσά των τελωνειακών δασμών, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τους γενικούς παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν τη συνολική τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας.

2. Περιεχόμενο της υποχρέωσης ενημέρωσης την οποία υπέχουν οι έμποροι που δεν προσφέρουν υπηρεσίες εκτελωνισμού

79. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ενδεχομένως να είναι δυσανάλογη τυχόν απαίτηση από τον έμπορο που δεν προσφέρει τέτοιες υπηρεσίες εκτελωνισμού να παρέχει στον καταναλωτή πληροφορίες στον ίδιο βαθμό λεπτομέρειας όσον αφορά τις τελωνειακές διαδικασίες.

80. Καίτοι συμφωνώ ότι η επιβολή μιας τέτοιας υποχρέωσης στους εν λόγω εμπόρους ενδέχεται να είναι δυσανάλογη, εντούτοις, το γεγονός αυτό δεν συνεπάγεται περιορισμό της υποχρέωσης των εμπόρων να παρέχουν στους καταναλωτές επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τα κύρια χαρακτηριστικά της παρεχόμενης υπηρεσίας, προκειμένου ο καταναλωτής να είναι σε θέση να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής.

81. Κατά την εξέταση της έκτασης της εν λόγω υποχρέωσης, είναι σημαντικό να επιτευχθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων²². Στο πλαίσιο αυτό, η υποχρέωση του εμπόρου να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους τελωνειακούς δασμούς, αφενός, δεν μπορεί να είναι τόσο ευρεία ώστε να επιβαρύνει δυσανάλογα τον έμπορο και τους πόρους του ούτε, αφετέρου, θα πρέπει να ερμηνεύεται τόσο στενά ώστε να στερεί από τον καταναλωτή το υψηλό επίπεδο προστασίας που διασφαλίζεται από το άρθρο 1 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

²¹ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση NEW Niederrhein Energie (σκέψεις 38 και 41). Ωστόσο, δεν συνάγεται εξ αυτού ότι η πληροφόρηση του καταναλωτή σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού της τιμής πρέπει να είναι τόσο εκτενής ώστε να επιτρέπει στον καταναλωτή, βάσει των πληροφοριών αυτών, να υπολογίσει ο ίδιος την τιμή και να έχει, ακολούθως, ένα τελικό αριθμητικό αποτέλεσμα (σκέψη 39 της ως άνω απόφασης).

²² Πρβλ. αιτιολογική σκέψη 4 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

82. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, συμφωνώ με το αιτούν δικαστήριο ότι θα ήταν δυσανάλογη η επιβολή σε μεταφορέα, ο οποίος δεν προσφέρει υπηρεσία εκτελωνισμού, της υποχρέωσης να διερευνήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά καθενός από τα αγαθά που του παραδίδονται για διεθνή μεταφορά και τις συγκεκριμένες απαιτήσεις που ισχύουν, ως προς τα έγγραφα, για τη μεταφορά των εν λόγω αγαθών στις διάφορες χώρες. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο στο οικονομικό πλαίσιο λειτουργίας ορισμένων επιχειρήσεων –ιδίως των μικρότερων, όπως στην υπό κρίση υπόθεση– οι οποίες ενδέχεται να μη διαθέτουν τους πόρους για την ως άνω διερεύνηση²³.

83. Ωστόσο, η νομοθεσία για την προστασία των καταναλωτών, όπως η οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών, βασίζεται στην παραδοχή ότι οι καταναλωτές βρίσκονται σε συγκριτικά ασθενέστερη θέση έναντι του πωλητή ή του προμηθευτή, τόσο ως προς τη δυνατότητα διαπραγμάτευσης όσο και ως προς το επίπεδο πληροφόρησης²⁴. Επομένως, ο έμπορος πρέπει να παρέχει επαρκείς πληροφορίες ώστε να επιτυγχάνεται η αποκατάσταση της ανισορροπίας και η δυνατότητα λήψης από τους καταναλωτές τεκμηριωμένης απόφασης συναλλαγής.

84. Ποιο, όμως, επίπεδο πληροφοριών θα μπορούσε να θεωρηθεί επαρκές για την αποκατάσταση της εν λόγω ανισορροπίας;

85. Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, είναι αναγκαίο να εξεταστούν τα είδη των εγγράφων που ενδέχεται να απαιτούνται για τους σκοπούς των τελωνειακών δασμών.

86. Το διαδικαστικό πλαίσιο για την εφαρμογή των τελωνειακών δασμών είναι εναρμονισμένο σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση²⁵ και, πέραν της υποχρεωτικής τελωνειακής διασάφησης²⁶, οι γενικές απαιτήσεις σχετικά με τα έγγραφα των τελωνειακών διαδικασιών ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 2015/2447²⁷. Αυτές περιλαμβάνουν δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με τη δασμολογητέα αξία²⁸ και την καταγωγή²⁹ των μεταφερόμενων εμπορευμάτων. Ως εκ τούτου, μολονότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίσουν τα συγκεκριμένα είδη εγγράφων που πληρούν τις ειδικές απαιτήσεις³⁰, εντούτοις, οι βασικές απαιτήσεις σχετικά με τα αποδεικτικά στοιχεία εξακολουθούν να είναι οι ίδιες σε ολόκληρη την Ένωση.

87. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, δεδομένου ότι οι έμποροι που παρέχουν υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις των γενικών κανόνων σχετικά με τις τελωνειακές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων που απαιτούνται για τις εν λόγω διαδικασίες, όπως το αποδεικτικό έγγραφο της αξίας ή της καταγωγής των αγαθών, συνάγεται ότι ευλόγως αναμένεται από τον έμπορο να παρέχει στον καταναλωτή γενικές πληροφορίες σχετικά με τα είδη των αποδεικτικών εγγράφων που ενδεχομένως να υποχρεούται να προσκομίσει για τη

²³ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, Amazon EU (C-649/17, EU:C:2019:576, σκέψη 48).

²⁴ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 11ης Απριλίου 2024, Air Europa Líneas Aéreas (C-173/23, EU:C:2024:295, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

²⁵ Πρβλ. αιτιολογική σκέψη 28 του ΕΤΚ.

²⁶ Άρθρο 158 του ΕΤΚ.

²⁷ Εκτελεστικός κανονισμός της Επιτροπής, της 24ης Νοεμβρίου 2015, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 2015, L 343, σ. 558, στο εξής: κανονισμός 2015/2447).

²⁸ Άρθρο 145 του κανονισμού 2015/2447.

²⁹ Άρθρο 116 του κανονισμού 2015/2447.

³⁰ Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ζητούν μετάφραση των εγγράφων. Πρβλ. άρθρο 116 του κανονισμού 2015/2447.

διεκπεραίωση των τελωνειακών διαδικασιών, ανεξαρτήτως του αν ο εν λόγω έμπορος προσφέρει υπηρεσία εκτελωνισμού ή όχι, ώστε να μπορεί ο καταναλωτής να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής.

88. Για τους λόγους αυτούς, φρονώ ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει υποχρέωση σε εμπόρους που δεν παρέχουν υπηρεσίες εκτελωνισμού, στο πλαίσιο συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών, να παράσχουν λεπτομερείς πληροφορίες (όπως κατάλογο) σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που πρέπει να προσκομίζονται στις τελωνειακές αρχές στα αντίστοιχα σύνορα για κάθε ένα από τα μεταφερόμενα αγαθά. Αντιθέτως, κατά τη γνώμη μου, η ως άνω διάταξη υποχρεώνει τους εμπόρους απλώς να ενημερώνουν τους καταναλωτές σχετικά με τα είδη των αποδεικτικών εγγράφων που οι τελευταίοι θα πρέπει να προσκομίσουν, δηλαδή ότι θα χρειαστεί να προσκομίσουν έγγραφα που αποδεικνύουν την καταγωγή ή την αξία των μεταφερόμενων εμπορευμάτων, χωρίς, ωστόσο, να προσδιορίζει τα συγκεκριμένα έγγραφα που είναι απαραίτητα για τον σκοπό αυτόν.

89. Λαμβανομένης υπόψη της φύσης της παρεχόμενης υπηρεσίας, η υποχρέωση του εμπόρου, βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας, να ενημερώσει τον καταναλωτή για τη συνολική τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα στον έμπορο που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών –αλλά όχι υπηρεσία εκτελωνισμού– την απαίτηση να παρέχει στον καταναλωτή λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους ειδικούς συντελεστές και τα ποσά των τελωνειακών δασμών. Τούτο δε διότι το κόστος των τελωνειακών δασμών δεν μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί ότι αποτελεί μέρος της «τιμής» μιας τέτοιας υπηρεσίας, η οποία περιλαμβάνει μόνο τη μεταφορά των αγαθών και δεν περιλαμβάνει υπηρεσία εκτελωνισμού.

90. Συμφωνώ με την Επιτροπή ότι η υποχρέωση ενημέρωσης που ορίζεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της φύσης της σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ του εμπόρου και του καταναλωτή. Εάν η σύμβαση δεν ορίζει ότι ο μεταφορέας θα παράσχει υπηρεσίες εκτελωνισμού, ο μεταφορέας δεν υποχρεούται να παρέχει στον καταναλωτή λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους συντελεστές και το επίπεδο των τελωνειακών δασμών που εφαρμόζονται στα εν λόγω αγαθά.

91. Εντούτοις, τούτο ουδόλως αναιρεί την υποχρέωση του εν λόγω εμπόρου να ενημερώσει τον καταναλωτή ότι *ενδέχεται* να απαιτηθούν τελωνειακοί δασμοί, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

92. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, οι έμποροι, αφού παράσχουν τις εν λόγω πληροφορίες στον καταναλωτή, θα πρέπει να επισημάνουν ότι, σε περίπτωση που απαιτηθεί η καταβολή δασμών στο πλαίσιο τελωνειακών διαδικασιών στα σύνορα, είτε λόγω της φύσης των μεταφερόμενων αγαθών είτε ως αποτέλεσμα της προσκόμισης ανακριβών ή ανεπαρκών εγγράφων από τον καταναλωτή, ο έμπορος θα καταβάλει τους δασμούς για λογαριασμό του καταναλωτή και ο καταναλωτής θα αποζημιώσει αντίστοιχα τον έμπορο μετά την παράδοση των αγαθών. Οι εν λόγω πληροφορίες σχετικά με το ενδεχόμενο μελλοντικού κόστους μπορούν ευλόγως να θεωρηθούν ως ουσιώδεις πληροφορίες τις οποίες χρειάζεται ο καταναλωτής για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής.

93. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, εκτιμώ ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών έχει την έννοια ότι ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών –αλλά όχι υπηρεσία εκτελωνισμού– υποχρεούται να

ενημερώσει τον καταναλωτή, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, ότι τα μεταφερόμενα αγαθά μπορεί να υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς και ότι ο καταναλωτής θα υποχρεούται να επιστρέψει στον έμπορο τυχόν δασμούς που καταβλήθηκαν από τον έμπορο για λογαριασμό του καταναλωτή. Ο έμπορος μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή παρέχοντας στον καταναλωτή γενικές πληροφορίες σχετικά με τα είδη των αποδεικτικών εγγράφων που απαιτούνται για τους σκοπούς των τελωνειακών διαδικασιών, αλλά δεν υποχρεούται να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των οικείων τελωνειακών διατυπώσεων ούτε σχετικά με τους συντελεστές και τα ποσά των τελωνειακών δασμών.

94. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων συμπερασμάτων και της εφαρμογής τους στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η σύμβαση που συνήφθη μεταξύ του αναιρεσείοντος και της αναιρεσίβλητης δεν περιελάμβανε υπηρεσία εκτελωνισμού. Δεν αμφισβητείται, επίσης, ότι η αναιρεσίβλητη (έμπορος) δεν παρέσχε στον αναιρεσείοντα (καταναλωτή) λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις τελωνειακές διαδικασίες και τους εφαρμοστέους δασμολογικούς συντελεστές.

95. Το αν η αναιρεσίβλητη δεν παρέσχε στον αναιρεσείοντα τις σχετικές πληροφορίες για τις πιθανές τελωνειακές διαδικασίες και, ως εκ τούτου, παρέβη την υποχρέωσή της περί προσυμβατικής ενημέρωσης βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών, καθώς και η έκταση και οι συνέπειες της εν λόγω παράβασης όσον αφορά την επίμαχη σύμβαση, αποτελούν ζήτημα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει.

IV. Πρόταση

96. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Lietuvos Aukščiausioji Teisma (Ανωτάτου Δικαστηρίου της Λιθουανίας) ως εξής:

Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών),

έχει την έννοια ότι, στο μέτρο που η διάταξη αυτή απαιτεί από τον έμπορο να παρέχει στον καταναλωτή πληροφορίες σχετικά με τα κύρια χαρακτηριστικά των αγαθών ή των υπηρεσιών, ο έμπορος που παρέχει υπηρεσία διεθνούς μεταφοράς αγαθών, με λήπτη της υπηρεσίας έναν καταναλωτή, υποχρεούται να ενημερώσει τον καταναλωτή, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, ότι τα μεταφερόμενα αγαθά *μπορεί* να υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς. Βάσει της υποχρέωσης αυτής απαιτείται από τους εμπόρους να ενημερώνουν τον καταναλωτή εάν προσφέρεται ή όχι υπηρεσία εκτελωνισμού στο πλαίσιο της εν λόγω σύμβασης και, κατά συνέπεια, ποιος θα είναι υπεύθυνος –ο έμπορος ή ο καταναλωτής– να επιληφθεί των εγγράφων που είναι απαραίτητα για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων.

Στο πλαίσιο συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών που *περιλαμβάνουν* υπηρεσία εκτελωνισμού, το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών

έχει την έννοια ότι υποχρεώνει τον έμπορο να παράσχει στον καταναλωτή λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που είναι απαραίτητα για τις τελωνειακές διατυπώσεις, καθώς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους ειδικούς συντελεστές και τα ποσά των τελωνειακών δασμών, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τους γενικούς παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη συνολική τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας.

Στο πλαίσιο συμβάσεων διεθνούς μεταφοράς αγαθών που *δεν περιλαμβάνουν* υπηρεσία εκτελωνισμού, το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών

έχει την έννοια ότι υποχρεώνει τον έμπορο να ενημερώσει τον καταναλωτή για την υποχρέωσή του να επιστρέψει στον έμπορο τυχόν δασμούς που καταβλήθηκαν για λογαριασμό του καταναλωτή. Ο έμπορος θα πρέπει να παράσχει στον καταναλωτή γενικές πληροφορίες σχετικά με τα είδη των αποδεικτικών εγγράφων που απαιτούνται για τους σκοπούς των τελωνειακών διαδικασιών, αλλά δεν υποχρεούται να παράσχει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα έγγραφα που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διατυπώσεων ούτε σχετικά με τους συντελεστές και τα ποσά των τελωνειακών δασμών.